

Správa

habilitačnej komisie o príprave, priebehu a výsledkoch habilitačného konania

RNDr. Rudolfa Šoltésa, CSc.

1 Príprava habilitačného konania

Dňa 20.1.2014 predložil RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. dekanovi Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene žiadosť o habilitáciu spolu s habilitačnou prácou na tému: „*Vybraná skupina glaciálnych reliktov v bryoflore Slovenska*“ a s ďalšími predpísanými dokladmi. Vedecká rada FEE TU vo Zvolene prerokovala túto žiadosť a plnenie kritérií žiadateľom na svojom zasadnutí dňa 13. 2. 2014, pričom dekan FEE vymenoval v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 6/2005 Z. z. a interných predpisov TU vo Zvolene habilitačnú komisiu v odbore **4.3.4 Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií** v tomto zložení:

Predseda:

prof. Ing. Tibor Benčat', CSc. – Katedra plánovania a tvorby krajiny, Fakulta ekológie a environmentalistiky, TU vo Zvolene

Členovia:

doc. Mgr. Michal Hájek, PhD. - Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta, Masarykova Univerzita Brno

prof. RNDr. Tibor Baranec, CSc.– Katedra botaniky, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, SPU Nitra.

Na tomto zasadnutí schválila VR FEE týchto oponentov habilitačnej práce:

prof. RNDr. Jiří Váňa, DrSc. – Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika

prof. RNDr. Ján Gáper, CSc.– Katedra biológie a všeobecnej ekológie, Fakulta ekológie a environmentalistiky, TU vo Zvolene

doc. Mgr. Katarína Mišíková, PhD. – Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, UK v Bratislave.

VR FEE schválila tému habilitačnej prednášky „*Ochrana genofondu machorastov na Slovensku s osobitým zreteľom na glaciálne relikty*“. Dekan FEE určil termín habilitačnej prednášky aj habilitačného konania na **26. 9. 2014** v priestoroch Technickej Univerzity vo Zvolene. Oznámenie o mieste a čase habilitačného konania bolo publikované v denníku SME **11.09.2014**, ako aj na webovej stránke www.tuzvo.sk.

2 Odborná charakteristika RNDr. Rudolfa Šoltésa, CSc.

RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. sa narodil 8.4.1945 v Poprade-Veľkej, kde v rokoch 1951-1959 získal základné vzdelanie. Stredoškolské štúdium s maturitou absolvoval na Priemyselnej škole chemickej vo Svite v rokoch 1959-1963. Je absolventom Přírodovědeckej fakulty UK v Bratislave, na ktorej promoval v študijnom odbore biológia v r. 1969 a získal titul Promovaný biológ. V r. 1973 na tej istej fakulte získal titul RNDr. vo vednom odbore botanika, a neskôr v r.1980 nastúpil na externú aspirantúru, ktorú úspešne ukončil v r. 1985. Vedecká hodnosť Kandidáta biologických vied (CSc.) mu bola udelená dňa 5.12.1985 v študijnom odbore botanika, obhájením kandidátskej dizertačnej práce „*Ekologicko-*

syntaxonomické hodnotenie bryocenóz Vysokých a Belianskych Tatier“.

Jeho odborná prax sa dlho orientovala na vedeckovýskumné aktivity. Ako vedecký pracovník po skončení štúdia (do r. 1973) pôsobil na Prírod. fakulte UK, Bratislava, v r. 1974 – 2007 na Výskumnej stanici TANAPu, Tatranská Lomnica a od r. 2008 – dosiaľ na Žilinskej univerzite, Výskumný ústav vysokohorskej biológie, Tatranská Javorina.

Pedagogickú činnosť do r. 2014 vykonával na Žilinskej univerzite, na Výskumnom ústave vysokohorskej biológie.

Roky 2008 – 2013:

- Prírodné zdroje, botanika, prednášky 4+0 (50 % výuky)
- Prírodné zdroje, botanika, laboratórne cvičenia 0+4 (50 % výuky)
- Prírodné zdroje, botanika, terénne cvičenie 4 dni
- Ekotoxikológia, prednášky 1+0
- Ekotoxikológia, cvičenia 0+1
- Krajinná a globálna ekológia, prednášky 4+0 (50 % výuky).

RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. je garantom nasledovných predmetov: Ekotoxikológia, Ochrana prírody a krajiny – legislatíva, organizácia v EÚ, Biológia vysokých pohorí, Terénna prax strážcu.

Dosiaľ viedol 5 bakalárskych a 2 diplomové práce a bol konzultantom 18 bakalárskych a 2 diplomových prác.

Na základe dokladov o vedeckej a publikačnej činnosti, ktoré mali k dispozícii členovia habilitačnej komisie, a po korekcii údajov v zmysle kritérií habilitačného konania a konania na vymenúvanie profesorov vydaných MŠVVaŠ SR ako aj v zmysle Vedeckou radou FEE prijatých doplnkových kritérií pre habilitačné pokračovanie je možné konštatovať, že RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. je autorom:

- 12 vedeckých prác uverejnených v karentových časopisoch
- 10 vedeckých prác uverejnených v zahraničných časopisoch
- 82 vedeckých prác uverejnených v recenzovaných zborníkoch a domácich časopisoch
- 1 vedeckej monografie, 3 kapitol vo vedeckých monografiách vydaných v domácich vydavateľstvách a 1 kapitoly vo vysokoškolskej učebnici.

Vedecko-výskumná práca habilitanta je známa v národnom aj v medzinárodnom meradle. V strednej Európe patrí do nepočetnej skupiny zaoberajúcej sa ekológiou jedinca a populácií a špecializuje sa na bryológiu. O význame jeho vedecko-výskumnej činnosti svedčí 208 citácií na publikované práce, z toho 41 v zahraničných a 9 v domácich registrovaných vo Web of Science a 32 v zahraničných a 126 v domácich neregistrovaných vo Web of Science.

Jedným z absolútnych kritérií je aj účasť na projektoch. Habilitant je v súčasnosti členom riešiteľského kolektívu dvoch vedecko – výskumných projektov na Výskumnom ústave vysokohorskej biológie v Tatranskej Javorine. V minulosti sa podieľal na riešení 3 domácich projektov národných grantových úloh financovaných agentúrou VEGA ako spoluriešiteľ a 3 vedecko – výskumných projektov na Výskumnom ústave vysokohorskej biológie v Tatranskej Javorine a 6 na Výskumnej stanici TANAPu, Tatranská Lomnica.

RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. sa aktívne podieľa na vedeckom výskume bryoflóry v rámci celého Slovenska, absolvoval prednáškové pobyty (6) vo Švédsku, Švajčiarsku, Nemecku, Nórsku, Portugalsku a Kyrgyzsku.

Je kontaktnou osobou za Slovensko v European Committee for the Conservation of Bryophytes, je zaslúžilým členom Slovenskej botanickej spoločnosti a je členom Pracovnej skupiny pre ekosystémové služby pri Ministerstve životného prostredia.

3 Hodnotenie habilitačnej prednášky

Habilitačná prednáška RNDr. Rudolfa Šoltésa, CSc. sa konala na tému „*Ochrana genofondu machorastov na Slovensku s osobitým zreteľom na glaciálne relikty*“ dňa 26. septembra 2014 o 09,00 hod. v miestnosti B9 na Technickej univerzite vo Zvolene. Zúčastnilo sa jej spolu 14 poslucháčov; predovšetkým všetci členovia habilitačnej komisie, dvaja oponenti, 7 členov VR FEE a 4 hostia.

V úvodnej časti prednášky autor poukázal na význam ochrany machorastov. V ďalšej časti rekapituloval zánik lokalít glaciálnych reliktov machorastov na území Slovenska, analyzoval príčiny ústupu, poukázal najmä na nedomyšlenú deštrukciu stanovišť vyťažením rašelinísk a melioračnými úpravami. V ďalšej časti sa zaoberal metodickým postupom ochranárskej biológie vo vzťahu ku glaciálnym reliktom machorastov, načrtol príklady postupov, ako je identifikácia ohrozenia, hodnotenie stavu ohrozenia, vytvorenie akčného plánu záchrany a ochranárskych opatrení. Záverom sumarizoval príčiny ústupu glaciálnych reliktov a poukázal, že synergický efekt narušenia dynamiky druhov, lokálnych adaptácií a medzidruhových interakcií, často spôsobuje sukcesný zánik lokalít.

Habilitačná prednáška bola veľmi zaujímavá a mala dobrú odbornú aj didaktickú úroveň. Bola prezentovaná s využitím štandardnej audiovizuálnej techniky. Štruktúra bola z obsahového i didaktického hľadiska vhodne zostavená. Habilitant svojim profesionálnym výkladom a vhodnou dokumentáciou zaujal prítomných počas celej prezentácie a vyvolal primeranú diskusiu, do ktorej sa zapojili všetci členovia komisie, niektorí členovia Vedeckej rady FEE a ďalší prítomní. Habilitant korektne, profesionálne a pohotovo reagoval na všetky položené otázky a vznesené pripomienky.

4 Zhodnotenie habilitačného konania

RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. predložil habilitačnú prácu na tému: „*Vybraná skupina glaciálnych reliktov v bryoflore Slovenska*“. Práca predstavuje originálne monotematické dielo autora na 271 stranách textu s tromi prílohami, ktorých súčasťou sú aj fytoocenologické zápisy, má 60 tabuliek a 38 obrázkov. Jej členenie je v súlade s príslušným paragrafom vyhlášky MŠ SR 6/2005 Z. z.. Vlastný text pozostával z niekoľkých kapitol. V stručnom úvode sa zoberá aj súčasným stavom a uvádza ciele práce, ktorými sú revízia lokalít a dostupných herbárových položiek glaciálnych reliktov machorastov, analýza fytoocenológie, ekológie a rozšírenie na Slovensku. Po ďalšej „štandardnej“ kapitole Metodika, nasleduje veľmi obsiahla kapitola Dosiachnuté výsledky, ktorá je rozdelená do 5 podkapitol. V nich sa autor venuje fytoocenologickej príslušnosti spracovávaných druhov, špeciálnu pozornosť venuje rozšíreniu, ekológii a fytoocenologickej variabilite glaciálnych reliktov machorastov a to na úrovni jednotlivých druhov (26). V ďalšej podkapitole sa venuje druhom *Breidleria pratensis* (RABENH.) W. KOCH EX HARTM. *Bryum pseudotriquetrum* (Hedw.) P. Gaertn., B. Mey. et Scherb. var. *neodamense* (Itzigs.) Buse. a *Fissidens osmundoides* HEDW., ktoré sú potenciálne hodnotené ako glaciálne relikty. Záverečná podkapitola je venovaná hodnoteniu fyzikálnych a chemických vlastností vzoriek podzemnej vody.

V rámci kapitoly „Diskusia“ v jej závere zhŕňa príčiny ústupu glaciálnych reliktov machorastov nasledovne:

1. Prirodzená sukcesia
2. Zmeny vodného režimu spôsobené hospodárskou činnosťou človeka
3. Ťažba rašeliny
4. Poľnohospodárske aktivity - preháňanie dobytky
5. Eutrofizácia stanovišť
6. Lesnícke aktivity-zalesňovanie mokradí v lesnom pôdnom fonde

7. Živelné pohromy
8. Globálne environmentálne zmeny-imisie a otepľovanie

3 prílohy sú:

- A fotodokumentácia vybraných druhov,
- B spoločenstvá s výskytom druhu *Sciuro-hypnum glaciale* a
- C spoločenstvá s výskytom druhu *Tomentypnum nitens*.

Habilitačnú prácu posúdili a zhodnotili 3 oponenti – všetko známi odborníci v oblasti biodiverzity a ekológie, botaniky a bryológie. Okrem drobných pripomienok, prevažne formálneho charakteru, všetci traja oponenti jednoznačne odporučili po úspešnom habilitačnom konaní, udeliť titul docent podľa zákona č. 131/2002 Z. z. a v zmysle doplnujúcej vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 6/2005 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov.

Prekryv s indexom prác korpusu CRPZ vyplývajúci z Protokolu o kontrole originality habilitačnej práce nie je žiadny, má hodnotu 0 %.

5 Celkové zhodnotenie úrovne pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti habilitanta

Habilitačná komisia sa pri tomto hodnotení opierala jednak o habilitačný spis, ďalej o oponentské posudky 3 špecialistov a o pedagogickú a vedecko-výskumnú publikačnú aktivitu RNDr. Rudolfa Šoltésa, CSc. Na základe preštudovania jeho životopisu, úplného zoznamu publikovaných prác a zoznamu citácií, za rešpektovania a plnenia platných kritérií MŠVVaŠ SR a Fakulty ekológie a environmentalistiky, ktoré určujú podmienky o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov konštatovala, že požadované kritéria spĺňa. Do úvahy bola vzatá aj jeho habilitačná prednáška. Okrem toho viacerí členovia komisie poznajú habilitanta osobne z výskumnej i pedagogickej práce, pričom sú im známe mnohé jeho publikácie i vystúpenia na domácich i zahraničných vedeckých a odborných podujatiach. Na základe viacerých hodnotení pedagogickej, vedeckej a odbornej činnosti komisia hodnotila RNDr. Rudolfa Šoltésa, CSc., ako erudovaného tvorivého pracovníka v oblasti botaniky a špeciálne bryológie. Svojou publikačnou aktivitou spĺňa a prekračuje požadované kritérium platné na Fakulte ekológie a environmentalistike TU vo Zvolene. Svojou výskumnou prácou dokazuje, že vie dosiahnuté výsledky interpretovať a publikovať. Publikácie majú svoju váhu aj v medzinárodnom meradle, o čom svedčí aj 12 karentových výstupov a 50 citácií podľa Web of Science. V oblasti štúdia bryoflóry patrí nesporne k vedúcim osobnostiam Slovenska a odborníkom v prostredí strednej Európy, čo dokazujú aj jeho publikácie a pobyty v zahraničí.

Habilitant ako interný prednášajúci na Žilinskej univerzite sa podieľa na pedagogickom procese formou prednášok a cvičení z viacerých študijných predmetov, je garantom predmetov: Ekotoxikológia, Ochrana prírody a krajiny – legislatíva, organizácia v EÚ, Biológia vysokých pohorí, Terénna prax strážcu. Pri výučbe čerpá z bohatých skúseností a dlhoročnej odbornej praxe. Podieľal sa na vedení a ako konzultant 4 diplomových a 23 bakalárskych prác.

Všetci členovia habilitačnej komisie skonštatovali, že RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. spĺňa Fakultou ekológie a environmentalistikv TU vo Zvolene požadované parametre vedecko-pedagogických aktivít a tak na základe vyššie predloženého komplexného hodnotenia jeho aktivít habilitačná komisia odporúča Vedeckej rade FEE TU vo Zvolene prijať rozhodnutie o úspešnej habilitácii a vymenovať ho za docenta v odbore **4.3.4 Všeobecná ekológia, ekológia jedinca a populácií.**

Správu a hodnotenie habilitačnej komisie vypracovali:

prof. Ing. Tibor Benčat', CSc.
predseda komisie

prof. RNDr. Tibor Baranec, CSc.
člen komisie

doc. Mgr. Michal Hájek, PhD.
člen komisie

Vo Zvolene, dňa 26.9.2014